

Tutkintokoulutustilastot 2020

Jukka Jonninen
Viivain Oy
jukka.jonninen@viivain.fi

Sisällys

1. Johdanto	2
2. Metodologia ja lähteet	3
3. Yleiskatsaus vuoteen 2019	4
4. Tutkintokoulutuksen trendit 2010-2019	5
4.1. Tutkinnot	5
4.2. Opiskelijat	9
4.3. Uudet opiskelijat	12
4.4. Opintopisteet	15
4.5. Opiskelijapalaute	18
5. Yhteenveto	21

1. Johdanto

Ammattikorkeakoulujen toiminnan kovimman ytimen muodostaa tutkintokoulutus. Lähes kaikki ammattikorkeakoulujen käytävillä tavattavat henkilöt ovat joko tutkintoa suorittavia opiskelijoita, heitä ohjaavia opettajia tai kumpiakin palvelevia tukipalveluiden työntekijöitä. Joka vuosi ammattikorkeakoulututkintoa suorittaa opiskelijana noin 140 000 suomalaista, eli 2,5 % maamme koko väestöstä. Ammattikorkeakoulujen perusrahoituksesta alempaan ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon tähtäävän toiminnan tulokset – tutkinnot, työllistyminen, opiskelijapalautte – muodostavat 72 %.

Tutkintokoulutus on ilmiönä tärkeä paitsi ammattikorkeakouluille itselleen, myös yhteiskunnallisesti. Se tuottaa vuosittain lähes 30 000 uutta ammattilaista suomalaista työelämään uusintamaan. Tätä taustaa vasten tutkintokoulutukseen liittyvien ilmiöiden raportointi on ollut varsin vajavaista. Sekä ammattikorkeakouluilla itsellään että laajemmin koko yhteiskunnalla on laaja tiedonintressi koskien tutkintokoulutukseen liittyviä ilmiöitä ja trendejä: ketkä opiskelevat, mitä ja miten paljon? Kuinka nämä ovat muuttumassa, mihin suuntaan ja miten voimakkaasti?

Osviitta-tietopalvelu alkaa tuottamaan tutkintokoulutusta koskevaa vuosittaista raporttia. Ensimmäinen näistä raporteista valmistuu tammikuussa 2020 ja koskee vuosia 2010-2019. Raportin ensisijainen tarkoitus on tuoda Osviitta-tietopalvelun asiakkaille tietoon tutkintokoulutukseen liittyviä trendejä, jotka ovat saattaneet jäädä näiltä huomaamatta. Tämän tiedon avulla ammattikorkeakoulut kykenevät myös peilaamaan omia tuloksiaan ja saamaan ehkä selityksiä omassa toiminnassaan havaitsemilleen ilmiöille. Toinen tarkoitus raportilla on tuoda varhaisessa vaiheessa ammattikorkeakoulujen tietoon vuoden 2019 tärkeimpiä tuloksia ja asettaa nämä laajempaan historialliseen kontekstiin.

Ammattikorkeakoulujen tutkintokoulutuksen tilastokatsaus 2019 -raportti poikkeaa valtaosasta muita Osviitta-tietopalvelun tuottamista raporteista näkökulmallaan: se on koottu koko Suomen tasolla. Raportti ei keskity yksittäisten ammattikorkeakoulujen asemaan, vaan tutkintokoulutuksen trendeihin ja näitä selittäviin taustamuuttujiin. Näin se omalta osaltaan täydentää Osviitta-tietopalvelun raporttikokonaisuutta tuomalla esille tietoja, jotka eivät muista raporteista ilmene. Raporttikokonaisuutta tullaan muokkaamaan siten, että ammattikorkeakouluja koskevissa, opiskelijapalautetta, työllistymistä, hakutuloksia, kansainvälisyyttä ja rahoitusmittarituloksia käsittelevissä raporteissa tullaan vuodesta 2020 lähtien kiinnittämään enemmän huomiota myös tässä tutkintokoulutus-raportissa esiintyviin taustamuuttujiin. Näin raporteista syntyy lukijalle ehjä ja kattava tieto ammattikorkeakoulujen toiminnasta.

2. Metodologia ja lähteet

Ammattikorkeakoulujen tutkintokoulutuksen tilastokatsaus 2019 -raportissa tarkastellaan viittä ilmiötä viiden taustamuuttujan kautta. Tarkasteltavat ilmiöt sekä taustamuuttujat on valittu niiden tärkeyden sekä Vipusen mahdollistaman tietopohjan ohjaamina. Huomiota on kiinnitetty myös Osviitta-tietopalvelun muihin raportteihin pyrkimyksenä paikata raporttikokonaisuudessa olevia aukkoja. Tämä selittää myös mm. työllistymisen sekä kansainvälisyyden poissaolon raportista: niitä käsitellään perinpohjaisesti omissa raporteissaan, joihin tullaan vuodesta 2020 lähtien tuomaan entistä vahvemmin myös tässä raportissa olevien taustamuuttujien näkökulmaa.

Tarkasteltavia ilmiöitä on viisi: tutkinnot, opiskelijat, uudet opiskelijat, opintopisteet sekä opiskelijapalaute. Näitä kaikkia tarkastellaan viiden eri taustamuuttujan näkökulmasta: ISCED-kori, koulutustyyppi, sukupuoli, ikä ja kansallisuus. Tavoitteena on taustamuuttujien kautta avata tutkintokoulutukseen liittyviä koko valtakunnan tasolla ilmeneviä trendejä. Viiden taustamuuttujaryhmän tekijät muodostavat yhteensä 13 eri yksittäistä taustamuuttujaa: ISCED-koreja on neljä, ikäluokkia kolme ja kansallisuuksia kaksi. Ikäluokat on jaettu alle 25-vuotiaisiin ”nuoriin”, 25-34 -vuotiaisiin ”nuoriin aikuisiin” sekä yli 34-vuotiaisiin ”aikuisiin”. Kansallisuudet on jaettu ”suomalaisiin” ja ”ulkomaalaisiin”.

Kaikkia tarkasteltavia ilmiöitä havainnoidaan vuodesta 2010 tai tuoreimmasta saatavilla olevasta tilastovuodesta lähtien. Ilmiöstä saadaan siis lähes kaikissa tapauksissa tilastot peräti kymmeneltä viime vuodelta, mitkä kattavat koko uuden mallisen rahoitusmallin olemassa olon, että muutamat sitä edeltävät vuodet. Näin saadaan suuntaa antavaa tietoa myös tulosperustaisen rahoitusmallin vaikutuksesta tarkasteltaviin ilmiöihin. Kappaleessa kolme tehdään lyhyt yleiskatsaus vuoteen 2019. Kappaleessa neljä käydään tutkintokoulutuksen trendit läpi viiden ilmiön osalta siten, että analyysi keskittyy taustamuuttujien vaikutuksen suhteellisen ja absoluuttisen merkityksen kuvaamiseen. Taustamuuttujien trendiä kuvataan vertaamalla sitä vuosien 2010-2012 keskiarvoon.

Lähes kaikissa kohdissa tilastolähteenä toimii Vipusen Ammattikorkeakoulutus -osion Opiskelijat ja tutkinnot -kohdan analyysiraportti. Poikkeuksen muodostaa opiskelijapalaute, missä käytetään Opiskelijapalaute-kohtaa sekä Extra Vipusen tietoja vuoden 2019 osalta. Useissa tarkasteltavissa ilmiöissä ei vielä tammikuussa ole käytettävissä lopullisia tuloksia. Yleensä osa joulukuun toteumista puuttuu. Näissä tilanteissa puuttuvat luvut on pyritty selvittämään tilastollisilla menetelmillä hyödyntäen edellisvuosien toteumatietoa ja sen kertymäaikatauluja.

3. Yleiskatsaus vuoteen 2019

Ammattikorkeakoulujen tutkintokoulutuksen tilastokatsaus 2019 aloitetaan suuntaamalla huomio tarkasteltavien viiden ilmiön koko maan tuloksiin vuonna 2019. Samalla näitä verrataan vuoden 2018 toteumaan. Näin saadaan lukijalle yleiskatsaus vuoteen 2019, mitä kaksi seuraavaa kappaletta syventävät tarjoamalla lukujen ja muutoksen taustalla olevia trendejä, menneiden vuosien kontekstin sekä taustamuuttujien vaikutuksen havaittuun muutokseen.

Ammattikorkeakoulujen tutkintokoulutuksen vuosi 2019			
Ilmiö	2018	2019	Muutos
Tutkinnot*	27 621	27 488	-0,5 %
Opiskelijat	140 442	140 490	0,0 %
Uudet opiskelijat	38 523	39 573	2,7 %
Opintopisteet (AMK)	46,69	46,40	-0,6 %
Opiskelijapalaute (AMK)	5,062	5,108	0,9 %
*Tutkintotiedot ovat vielä vahvistamattomia ennakkotietoja			

Taulukko 1: Ammattikorkeakoulujen tutkintokoulutuksen vuosi 2019

Ammattikorkeakoulujen tutkintomäärät pysyivät hyvin lähellä ennätysvuoden 2018 tasoa, mutta laskevat puolella prosentilla hieman alle 27 500 tutkinnon. Lasku kohdentui amk-tutkintoihin yamk-tutkintomäärien jatkaessa kasvuaan. Opiskelijamäärä pysyi lähes täsmälleen viime vuoden tasolla ollen noin 140 500 opiskelijaa. Määrä on kaikkien aikojen korkein ammattikorkeakouluissa. Uusien opiskelijoiden lukumäärässä nähtiin merkittävä yli 1 000 opiskelijan nousu, mikä toi peräti 2,7 % kasvun. Uusien opiskelijoiden lukumäärä lähenteli jo 40 000 rajaa ollen lähes 39 600.

Ammattikorkeakoulututkintoa suorittavien opiskelijoiden keskimääräisessä opintopistemäärässä koettiin merkittävä lasku. Vuonna 2018 jokainen opiskelija suoritti keskimäärin 46,7 opintopistettä, mutta vuonna 2019 tämä luku laski 45,4 opintopisteeseen. Tätä lähes kolmen prosentin laskua voidaan pitää erittäin merkittävänä. Opiskelijapalautteessa ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden kaikkien kysymysten keskiarvo jatkoi kasvuaan peräti kiihtyen edellisvuosista. Vuonna 2019 tämä keskiarvo ylitti ensimmäistä kertaa 5,1 rajan päätyen keskiarvoon 5,108. Tämä lähes yhden prosentin kasvu on erittäin merkittävä, sillä muutokset AVOP-kyselyn kaikkien kysymysten keskiarvoissa ovat yleensä hyvin pieniä.

4. Tutkintokoulutuksen trendit 2010-2019

Tutkintokoulutuksen trendit 2010-2019 -kappaleessa käydään läpi kaikki viisi tarkasteltavaa ilmiötä kolmesta eri näkökulmasta. Ensin – mikäli tämä on tarkasteltavan ilmiön kohdalla tarkoituksenmukaista – esitetään tulokset absoluuttisina lukuina taustamuuttujittain keskittyen kokonaisuuden muutokseen, mikä esitetään erillisenä kuvaajana. Tämän jälkeen esitetään jokaisen taustamuuttujan vuosittainen osuus kokonaisuudesta, millä nähdään konkreettisesti yhdellä kuvaajalla näiden suhteellinen asema sekä tässä tapahtunut muutos. Lopuksi esitetään jokaisen taustamuuttujan suhteellinen asema vuosittain verrattuna vuosien 2010-2012 – tai vastaavan ajankohdan – keskiarvoon. Näin nähdään vielä toisen taulukon tarkastelua selkeämmin taustamuuttujittain tapahtunut muutos

4.1. Tutkinnot

Ammattikorkeakoulujen tutkinnot (amk + yamk) taustamuuttujittain vuosina 2010-2019										
Taustamuuttuja	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kulttuuri	1 944	1 989	2 004	2 103	2 031	2 028	1 947	1 722	1 743	1 693
Talous	6 084	6 468	6 831	7 017	7 209	7 590	7 245	7 254	7 557	7 380
Sote	7 062	7 629	8 094	8 328	8 436	8 919	8 985	9 858	10 389	10 304
Tekniikka	6 828	6 744	6 906	7 299	7 212	7 545	7 380	7 089	7 932	8 112
AMK	20 667	21 312	22 122	22 800	22 779	23 715	23 043	23 166	24 504	24 208
YAMK	1 254	1 521	1 707	1 947	2 115	2 367	2 517	2 754	3 117	3 280
Nainen	13 794	14 487	14 937	15 228	15 498	16 218	15 981	16 395	17 145	16 856
Mies	8 124	8 346	8 895	9 522	9 396	9 864	9 582	9 525	10 476	10 632
Nuori	6 420	6 705	7 107	7 293	7 179	7 881	7 545	7 458	7 317	
Nuori aikuinen	11 175	11 454	11 823	12 066	12 087	12 306	12 060	12 051	13 275	
Aikuinen	4 326	4 674	4 902	5 388	5 628	5 895	5 958	6 408	7 029	
Suomalainen	20 958	21 756	22 500	23 319	23 394	24 306	23 763	24 324	25 857	
Ulkomaalainen	963	1 077	1 329	1 431	1 500	1 776	1 800	1 596	1 764	
Yhteensä	21 921	22 833	23 832	24 747	24 894	26 082	25 563	25 920	27 621	27 488

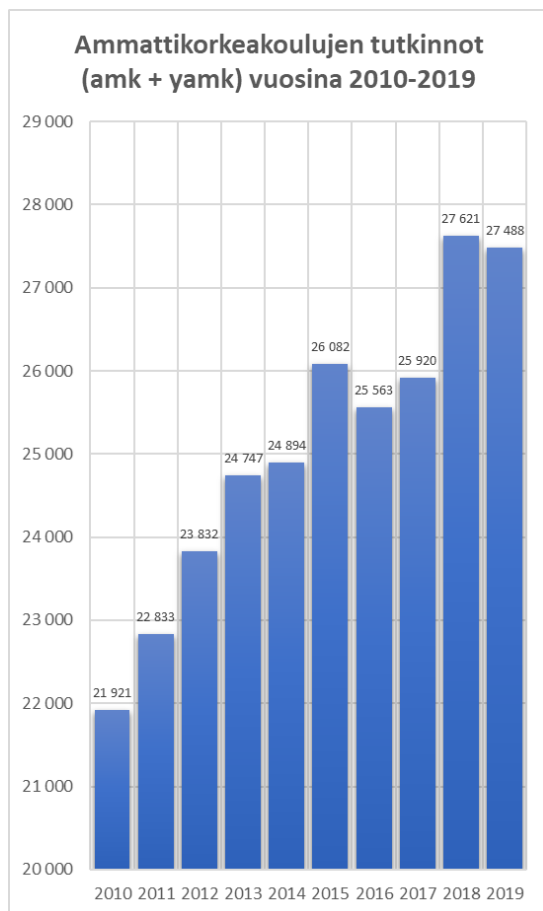
Lähde: Vipunen / amk / Opiskelijat ja tutkinnot / Analyysiraportti 3.1.2020, Extra Vipunen / Tutkinnot & AVOP 18.1.2020; vuoden 2020 yamk-lukemat alustavia, iästä ja kansalaisuudesta ei 2020 osalta vertailukelpoista tietoa saatavilla

Taulukko 2: Ammattikorkeakoulujen tutkinnot (amk + yamk) taustamuuttujittain vuosina 2010-2019

Vuoden 2019 tutkintomäärä on vielä alustava ennakkotietoa, sillä raporttia viimeistellessä yamk-tutkintojen toteumaa ei ollut vielä saatavilla. Se on johdettu AVOP-vastausten lukumäärästä. Tutkintomäärä laski hieman vuodesta 2018, mutta oli silti noin 1 400 tutkintoa korkeammalla tasolla kuin suurin tulos vuosina 2010-2017. Amk-tutkintojen lukumäärä laski noin 300:lla ennätysvuodesta 2018 yltäen kuitenkin kaikkien aikojen toiseksi suurimpaan tulokseen selvästi aiemman ennätysvuoden 2015 yläpuolella. Yamk-tutkinnot tekivät jälleen kaikkien aikojen ennätöksensä, kuten ovat tehneet kaikkina vuosina, kun niitä on syntynyt.

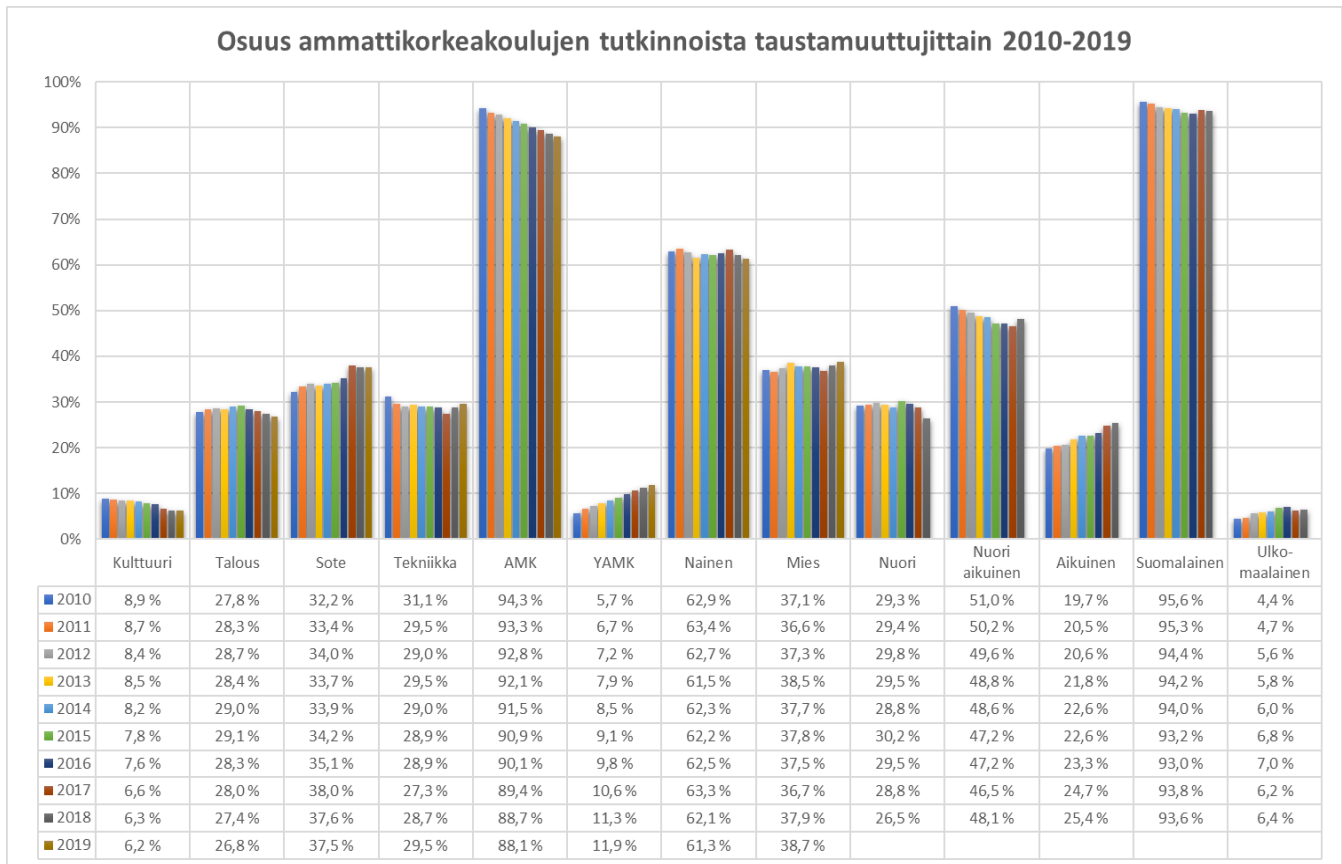
Taustamuuttujia tarkasteltaessa esille nousee mielenkiintoisia trendejä. Sote-alalta valmistuneiden määrä oli kasvanut jokaisena vuotena 2010-2018, mutta näyttää nyt laskeneen hieman alle sadalla valmistuneella. Kulttuurin valmistuneiden määrä laskee vertailuajanjakson alimpaan lukuunsa samaan aikaan kun talouden ISCED-korista valmistuneiden lukumäärä jatkoi vuodesta 2012 alkanutta verrattain pienten vuosittaisten vaihtelujen trendiä. Ainoa absoluuttista lukumääräänsä kasvattanut ISCED-kori oli tekniikka.

Sukupuolten välillä tapahtui liikehdintää, kun valmistuneiden naisten lukumäärä – todennäköisesti liittyen sote-alan laskuun – laskee yli 300:lla samaan aikaan kun miesten määrä kasvoi noin 150:llä. Miesten osalta kyseessä oli kaikkien aikojen ennätys ja jatkoa vuonna 2018 alkaneeseen ripeään kasvuun. Todennäköisesti tämä kasvu on yhteydessä tekniikan ISCED-alan valmistuneiden osuuden samanaikaiseen kasvuun. Ikäluokkien osalta vertailutietoja ei toistaiseksi ole saatavilla, sillä ne tilastoidaan hieman eri tavalla Vipusessa ja Extra Vipusessa. Samoin valmistuneiden kansalaisuudesta ei ole tässä vaiheessa vuotta tietoja saatavilla.

Kuva 1: Ammattikorkeakoulujen tutkinnot (amk + yamk) vuosina 2010-2019

Kuva 1 näyttää, miten tutkintomäärät ovat kasvaneet nopeasti vuodesta 2010 lähtien vetäen hieman henkeä 2016-2017 ennen ennätysvuotta 2018. Vuosien 2010-2012 erittäin nopea kasvu kertoo volyymin olleen vahvalla kasvutrendillä jo ennen valmistuneiden lukumäärästä entistä enemmän palkinnee uuden rahoitusmallin tuloa – tai tarkkaa tietoa sen yksityiskohdista. Vuonna 2013 tehdyt nuorten aloituspaikkaleikkaukset eivät juurikaan näy valmistuneiden lukumäärissä lukuun ottamatta kulttuurin valmistuneiden absoluuttisen määrän laskua. Vuosi 2018 erottuu trendistä selvästi. On mahdollista, että sinä vuonna ulosmittattiin rahoitusmallin muutoksen vaikutus varsinkin tekniikan tutkintomäärien voimakkaana kasvuna. Ja tämä kasvu johtui suurelta osin läpäisyn paranemisesta ja keskimääräisen opiskelijan suorittaman vuosittaisen opintopistemäärän kasvusta.

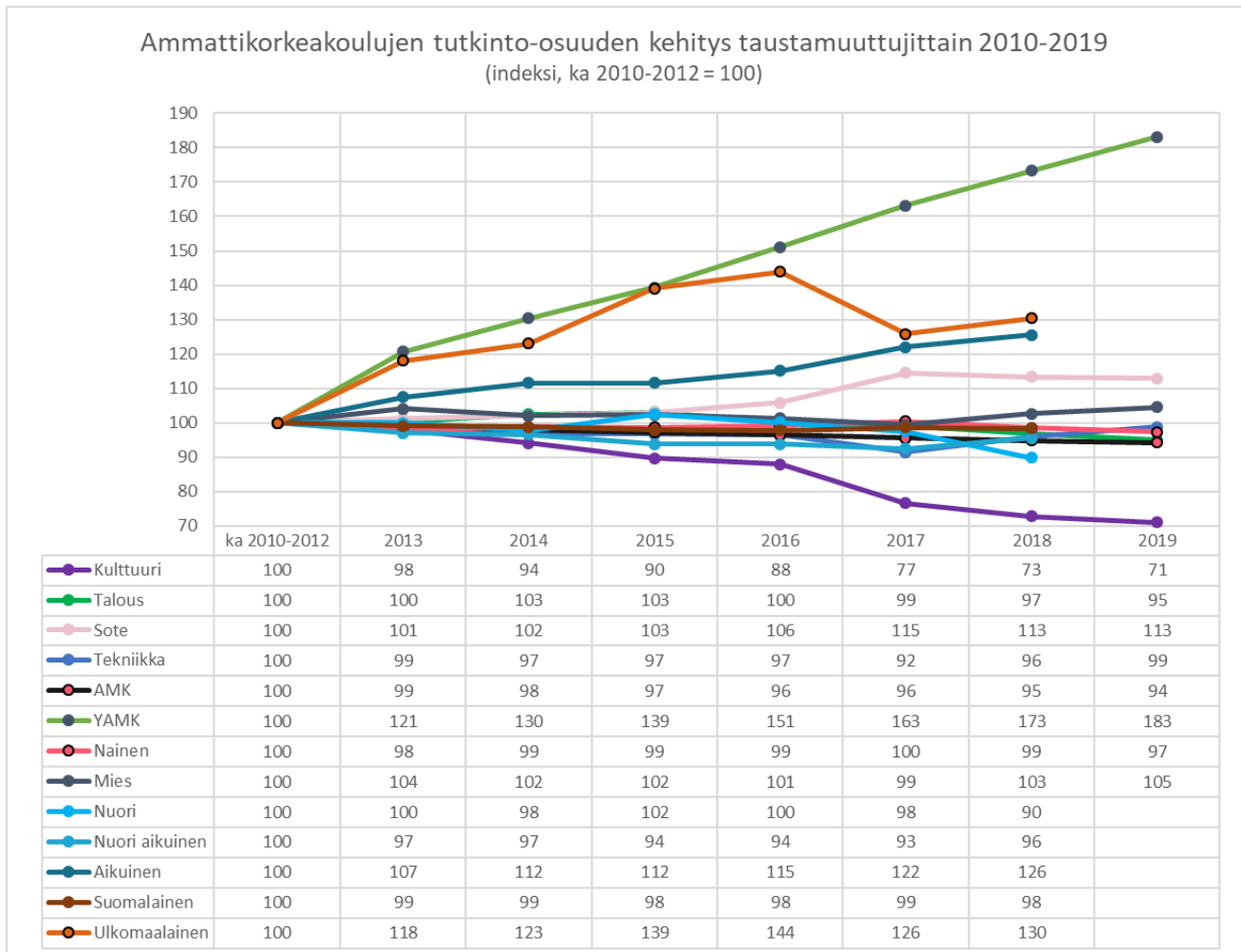

Kuva 2: Osuus ammattikorkeakoulujen tutkinnoista taustamuuttujittain 2010-2019

Kuvasta 2 näkyy, miten tämä kasvu on jakautunut eri taustamuuttujille. ISCED-alojen kohdalla huomataan kulttuurin laskeneen varsin tasaisesti koko tarkastelujakson ajan. Yhteensä lasku on lähes kolmasosa yhdeksästä prosentista kuuteen. Samaan aikaan talouden ISCED-kori on ensin hieman kasvattanut osuuttaan kääntyen laskuun vuoden 2015 jälkeen. Eniten kasvua on sotella, peräti lähes kuusi prosenttiyksikköä 2010-2017, minkä jälkeen osuus on lähtenyt laskuun. Tämä on peilikuva tekniikan kehityksen kanssa: se laski ensin hienoisesti 2010-2017, mutta lähtien sitten erittäin voimakkaaseen kasvuun. Tekniikka ei kuitenkaan ole vielä saavuttanut vuoden 2010 yli 31 % osuutta valmistuneista.

Amk-tutkintoon valmistuneiden osuus on ollut hämmästyttävän tasaisessa noin 0,7 prosenttiyksikön vuotuisessa laskussa koko tarkastelujakson ajan. Vuonna 2019 yamk-tutkintoon valmistuneet muodostivat jo lähes 12 % osuuden kaikista valmistuneista. Sukupuolten välillä osuudet ovat heitelleet vuodesta toiseen noin prosenttiyksikön jompaankumpaan suuntaan ilman selvää suuntaa. Vuosi 2019 toi kuitenkin ennakkotietojen mukaan miehille koko tarkastelujakson suurimman osuuden, lähes 39 % valmistuneista. Valmistuneiden iästä ei ole vielä tietoja vuoden 2019 osalta, mutta mitä todennäköisimmin aikuisten osuuden nopea kasvu jatkuu yhä samaan aikaan kun nuorten osuus laskee.

Kuva 3: Ammattikorkeakoulujen tutkinto-osuuden kehitys taustamuuttujittain 2010-2019

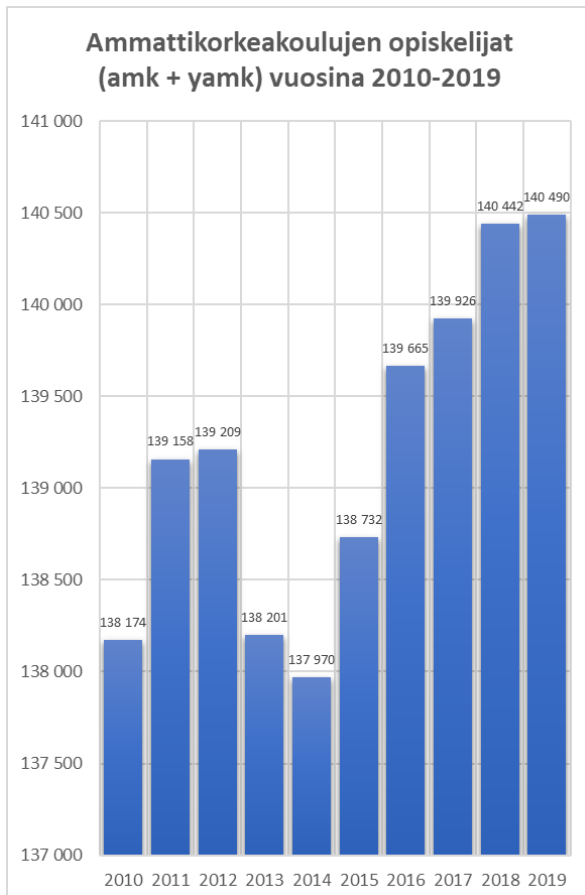
Kuva 3 esittää tutkintojen osuuden taustamuuttujittain eritellyn kehityksen selkeämmin. Luvut on indeksoitu siten, että vuosien 2010-2012 osuuden keskiarvo saa luvun 100. Yamk-tutkintojen osuus on kasvanut vertailuarvosta peräti 83 prosentilla vuoteen 2019 mennessä. Toiseksi suurinta kasvu on ollut ulkomaalaisten suorittamissa tutkinnoissa, joissa saavutettiin 40 prosentin kasvu jo vuonna 2015. Tämän jälkeen osuus hieman notkahti, mutta kääntyi taas kasvuun vuonna 2018. ISCED-koreista painoa on siirtynyt kaikilta muilta soten koriin. Sen osuus on kasvanut 13 prosenttia. Eniten on laskenut kulttuuri, jonka osuus on enää 71 % vertailuarvosta. Amk-tutkintojen osuus on laskenut 94 prosenttiin vertailuarvosta. Sukupuolten välinen osuus valmistuneista on pysynyt varsin muuttumattomana koko tarkastelujakson ajan miesten osuuden vaihdellessa välillä 36,6 % - 38,7 %. Ikäluokkien kohdalla muutos on ollut varsin raju ja nopea. Nuorten osuus valmistuneista on pudonnut 90 ja nuorten aikuisten 96 prosenttiin vertailuarvosta. Samaan aikaan aikuisten osuus on kasvanut neljäsosalla. Suomalaisen osuus on hieman laskenut ulkomaalaisten osuuden nopean kasvun seurauksena.

4.2. Opiskelijat

Ammattikorkeakoulujen opiskelijat (amk + yamk) taustamuuttujittain vuosina 2010-2019										
Taustamuuttuja	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kulttuuri	12 195	12 018	11 955	10 836	10 227	9 711	9 420	9 114	8 988	8 988
Talous	38 961	39 090	39 546	39 306	38 493	38 238	38 622	38 850	39 018	39 513
Sote	36 795	37 461	37 662	38 445	39 669	41 202	42 255	42 444	42 303	41 916
Tekniikka	50 226	50 586	50 043	49 617	49 578	49 578	49 371	49 524	50 133	50 049
AMK	131 595	131 838	131 373	129 636	128 751	128 568	128 664	127 728	127 032	126 282
YAMK	6 579	7 320	7 833	8 565	9 219	10 161	11 001	12 198	13 410	14 208
Nainen	74 772	74 727	75 060	74 493	74 259	74 385	74 259	74 040	74 355	75 201
Mies	63 405	64 431	64 149	63 711	63 711	64 344	65 403	65 889	66 087	65 268
Nuori	74 544	74 253	73 950	71 928	70 935	69 024	66 828	63 765	60 597	58 323
Nuori aikuinen	42 819	43 098	42 693	43 155	43 479	45 069	46 824	48 846	50 727	51 123
Aikuinen	20 814	21 810	22 566	23 118	23 556	24 639	26 013	27 318	29 118	31 041
Suomalainen	130 452	130 458	129 873	128 724	128 427	129 108	129 858	130 413	130 977	
Ulkomaalainen	7 725	8 700	9 333	9 477	9 543	9 621	9 807	9 516	9 465	
Yhteensä	138 174	139 158	139 209	138 201	137 970	138 732	139 665	139 926	140 442	140 490

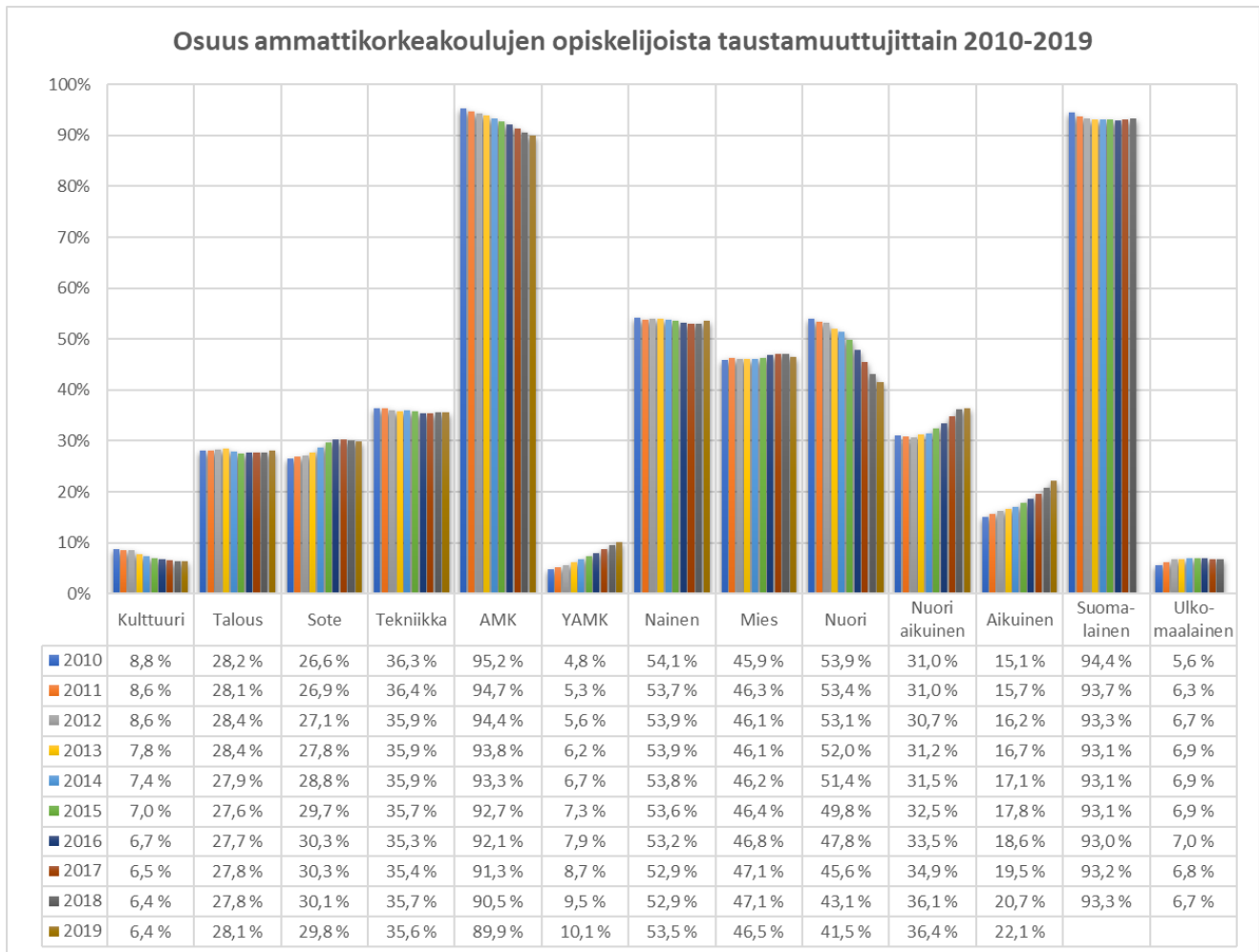
Lähde: Vipunen / amk / Opiskelijat ja tutkinnot / Analyysiraportti 3.1.2020

Taulukko 3: Ammattikorkeakoulujen opiskelijat (amk + yamk) taustamuuttujittain vuosina 2010-2019

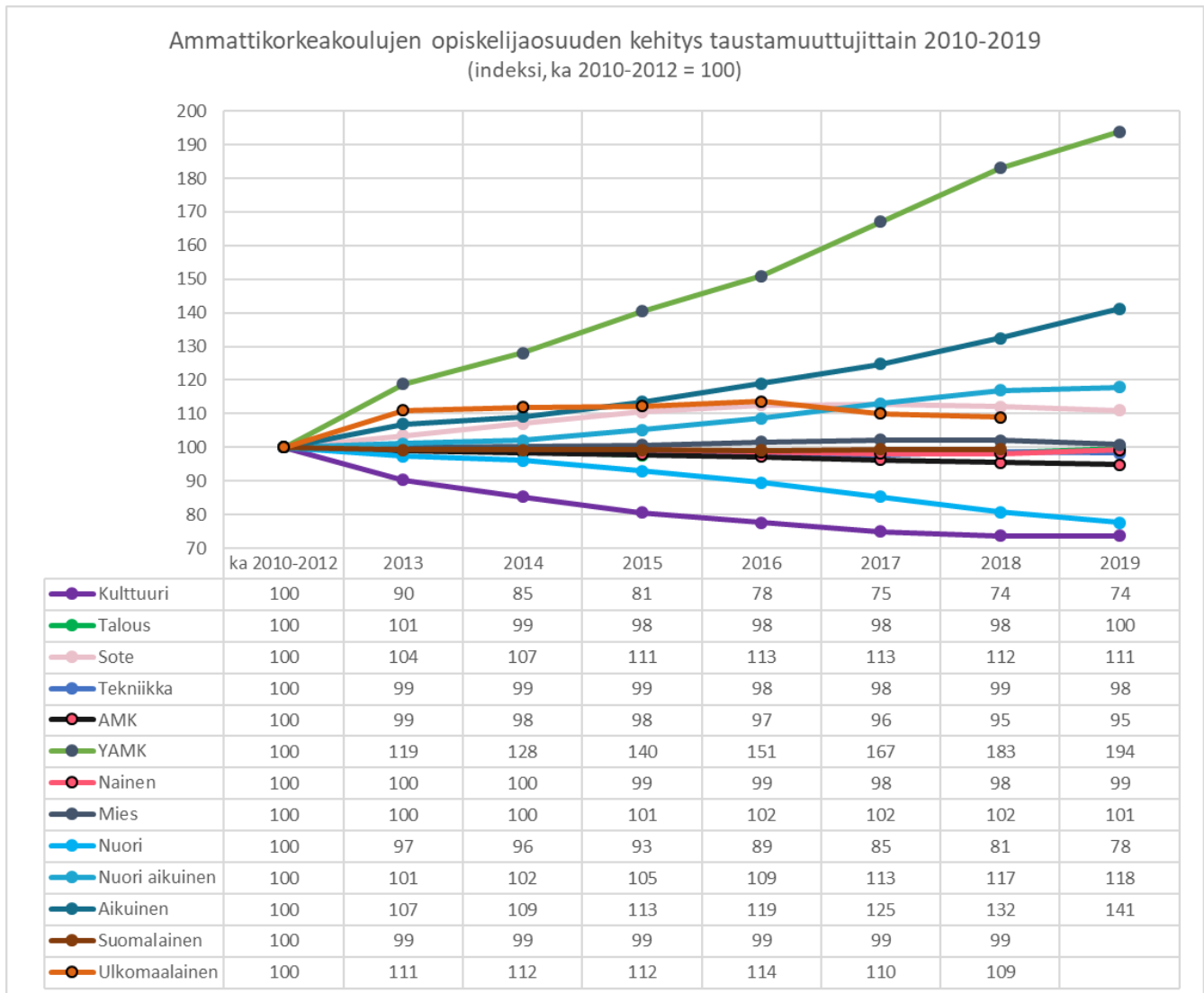
Kuva 4: Ammattikorkeakoulujen opiskelijat (amk + yamk) vuosina 2010-2019

Ammattikorkeakoulujen opiskelijamäärissä tehtiin kaikkien aikojen ennätys vuonna 2019. Opiskelijamäärine kehitys on ollut suhteellisen verrikaista, kuten Kuva 4 kertoo: suurimman ja pienimmän toteuman ero viimeiseltä kymmeneltä vuodelta on vain 2 500 opiskelijaa. Pienet erot kokonaisvolyymissa peittävät alleen suuria siirtymiä taustamuuttujissa. Nuorten opiskelijoiden lukumäärä on laskenut peräti 16 000 opiskelijalla samalla kun aikuisissa on nähty yli 10 000 opiskelijan kasvu. Samaan aikaan sote-alan opiskelijamäärä on kasvanut 5 000 opiskelijalla ja kulttuurialan laskenut yli 3 000:lla. Kolmas suuri siirtymä on tapahtunut opintotyyppien välillä. Amk-tutkintoa opiskelevien lukumäärä on laskenut yli 5 000:lla samalla kun yamk-tutkintoon opiskelevien määrä on yli kaksinkertaistunut kasvaen yli 7 000 opiskelijalla.

Kuva 5: Osuus ammattikorkeakoulujen opiskelijoista taustamuuttujittain 2010-2019

Kuvan 5 esittämä tieto ammattikorkeakoulujen opiskelijoiden osuuksista on trendin osalta hyvin samanlainen kuin kuvan 2 esittämä tutkintoja koskien. Huomio kiinnittyy eroihin, mitkä kertovat paljon ammattikorkeakoulujen toimintaan liittyvistä lainalaisuuksista. Sote-alalta syntyy huomattavasti tekniikan alaa enemmän tutkintoja, vaikka tekniikan alan opiskelijamäärät ovat noin 8 000 opiskelijaa suuremmat. Tämä johtuu paitsi yamk-tutkintojen sote-ylipainosta, myös huomattavasti paremmasta läpäisystä. Samanlainen ilmiö – suurelta osin samoista syistä – voidaan havaita sukupuolten välillä: opiskelijoista miehiä on melkein puolet, mutta tutkinnoista he suorittavat vain hieman yli kolmasosan. Nuorten osuus opiskelijoista on luonnollisesti ikäänymisen seurauksena tutkintojen osuutta suurempi. Mutta huomionarvoista on opiskelijaosuuden paljon tutkintojen osuutta jyrkempi lasku, mikä voi kertoa ilmiön tulosta tutkintoihin koko voimallaan vasta hieman myöhemmin. Samalla voidaan kiinnittää huomio myös taustamuuttujiin, joissa osuudet ovat hyvin lähellä toisiaan ja muutenkin varsin vakaita. Näitä ovat eritoten talouden ISCED-kori sekä suomalaiset ja ulkomaalaiset opiskelijat.

Kuva 6: Ammattikorkeakoulujen opiskelijaosuuden kehitys taustamuuttujittain 2010-2019

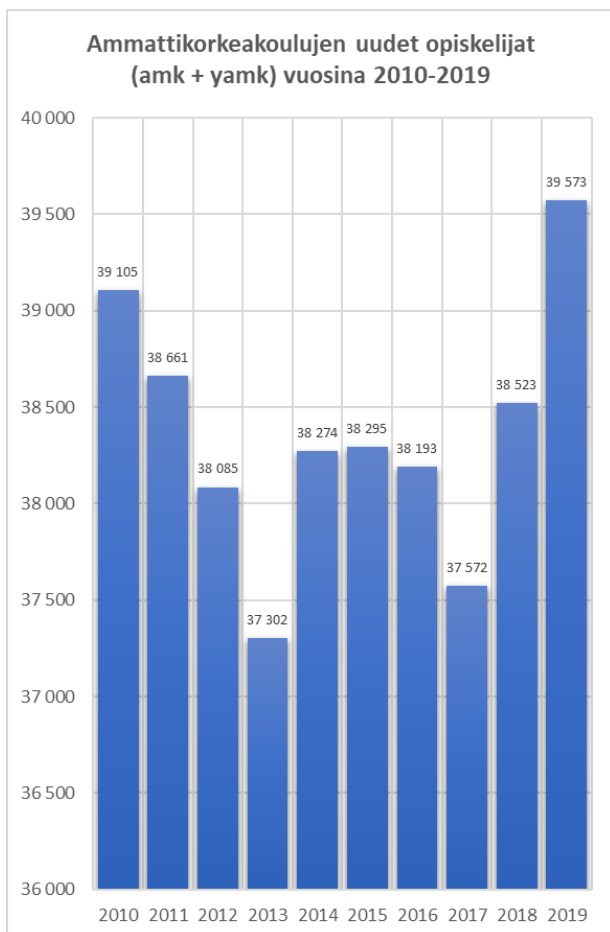
Ylempää ammattikorkeakoulututkintoa opiskelevien osuuden jyrkkä kasvu näkyy selvästi Kuvassa 6. Heidän osuutensa on kasvanut peräti 94 prosentilla suhteessa vuosien 2010-2012 vertailuarvoon. Toiseksi suurimman kasvun on kokenut aikuisten osuus, mikä on kasvanut 41 prosentilla. Tämä kasvu on tullut kokonaan peräti 22 prosentilla romahtaneen nuorten osuuden kustannuksella, sillä myös nuorten aikuisten osuus on kasvanut lähes 20 prosentilla. Ammattikorkeakoulujen opiskelijajoukko on siis vuonna 2019 hyvin erilainen kuin se oli vielä vuonna 2010, ainakin ikäjakaumansa puolesta. Todennäköisesti yamk-tutkintojen ja sote-alan osuuden kasvu on omalta osaltaan tukenut aikuisten osuuden voimakasta kasvua. Vielä nuoriakin enemmän on pienentynyt kulttuurin ISCED-korin opiskelijoiden osuus ammattikorkeakoulujen opiskelijoista, peräti 26 prosenttia. Muissa taustamuuttujissa laskut ovat olleet maltillisia: amk-tutkintoa opiskelevien osuus on laskenut viisi prosenttia.

4.3. Uudet opiskelijat

Ammattikorkeakoulujen uudet opiskelijat (amk + yamk) taustamuuttujittain vuosina 2010-2019										
Taustamuuttuja	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kulttuuri	2 970	2 793	2 886	2 076	2 097	2 112	2 313	2 184	2 220	2 337
Talous	11 022	10 878	11 205	10 485	10 641	10 701	10 680	10 548	10 860	11 238
Sote	11 127	11 124	11 202	11 844	12 387	12 732	12 573	12 231	12 600	12 618
Tekniikka	13 986	13 872	12 789	12 903	13 146	12 747	12 627	12 606	12 843	13 380
AMK	36 399	35 835	35 178	34 017	34 821	34 341	33 915	32 610	33 255	34 212
YAMK	2 706	2 826	2 904	3 285	3 453	3 954	4 278	4 962	5 268	5 361
Nainen	21 603	21 135	21 543	20 886	21 264	21 333	20 859	20 730	21 807	22 665
Mies	17 505	17 526	16 542	16 413	17 010	16 962	17 334	16 842	16 716	16 890
Nuori	23 730	23 544	23 202	21 840	22 164	20 739	19 920	18 504	18 093	18 336
Nuori aikuinen	9 165	8 919	8 730	9 123	9 513	10 458	10 743	11 361	11 787	11 826
Aikuinen	6 213	6 198	6 150	6 339	6 597	7 095	7 530	7 710	8 643	9 411
Suomalainen	36 588	35 718	35 076	34 617	35 628	35 469	35 178	35 052	35 832	
Ulkomaalainen	2 517	2 943	3 009	2 685	2 646	2 823	3 018	2 523	2 688	
Yhteensä	39 105	38 661	38 085	37 302	38 274	38 295	38 193	37 572	38 523	39 573

Lähde: Vipunen / amk / Opiskelijat ja tutkinnot / Analyysiraportti 3.1.2020 & 12.1.2010

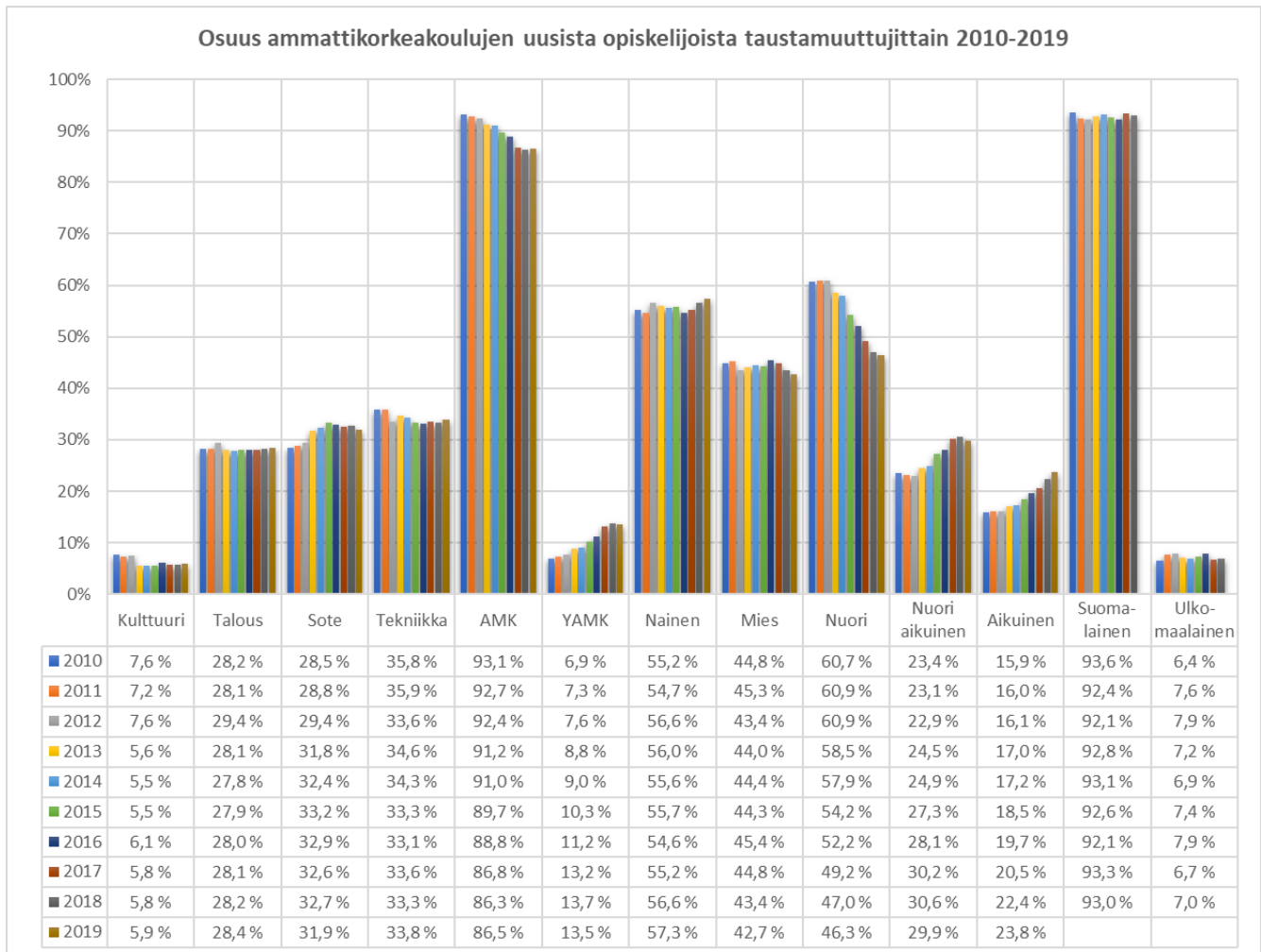
Taulukko 4: Ammattikorkeakoulujen uudet opiskelijat (amk + yamk) taustamuuttujittain vuosina 2010-2019

Kuva 7: Ammattikorkeakoulujen uudet opiskelijat (amk + yamk) vuosina 2010-2019

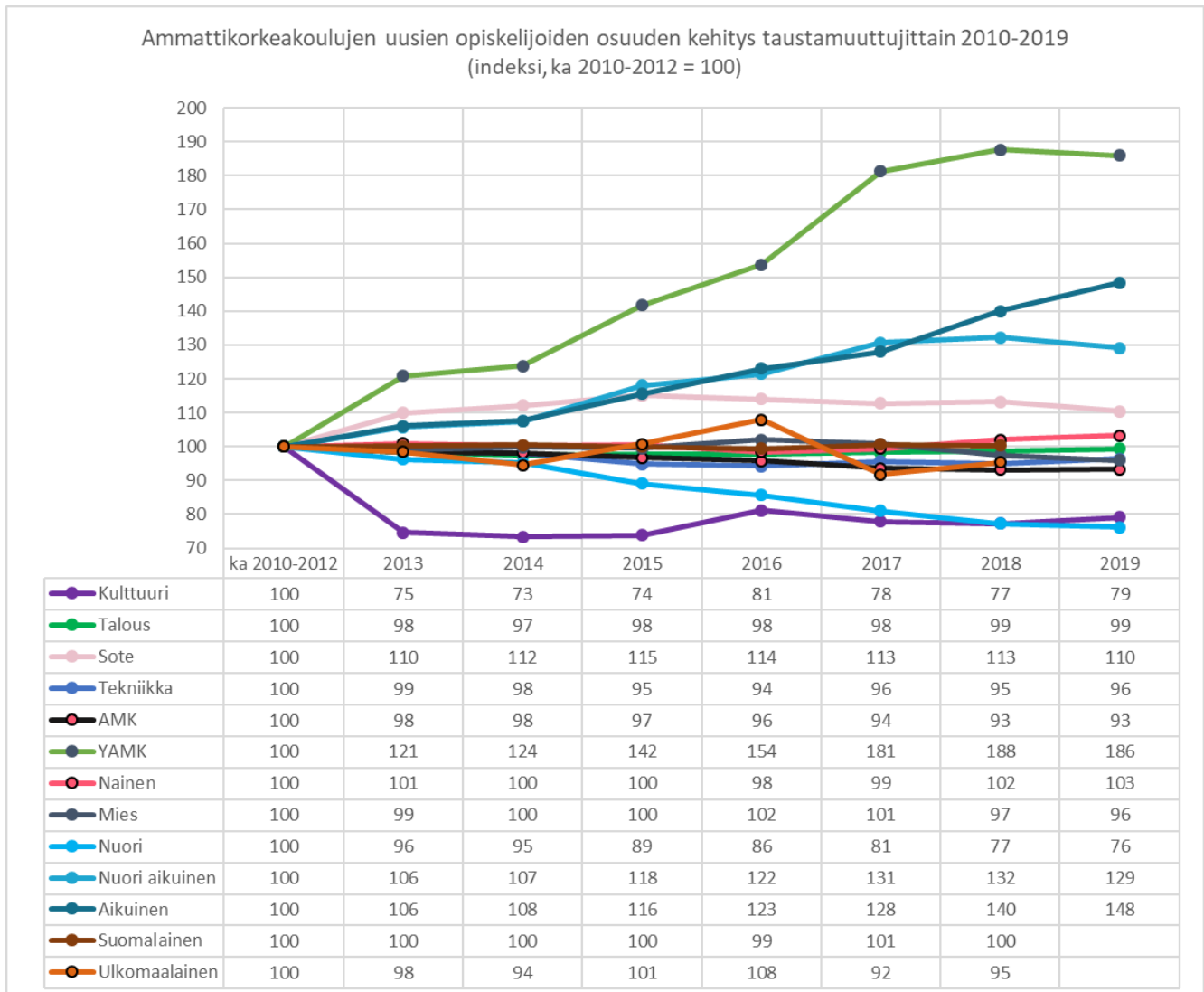
Opiskelijamäärissä vuonna 2019 tehty uusi ennätys selittyi suureksi osaksi uusien opiskelijoiden erittäin suurella kasvulla vuodesta 2018. Myös uusien opiskelijoiden lukumäärässä tehtiin uusi ennätys, mikä oli yli 1 000 opiskelijaa enemmän kuin vuonna 2018 ja lähes 500 suurempi kuin aiempi ennätys vuodelta 2010.

Uusien opiskelijoiden lukumäärä kasvoi kaikilla ISCED-aloilla, mutta eniten tekniikassa ja vähiten sote-alalla, missä se oli lähes täsmälleen samalla tasolla kuin vuonna 2018. Kasvu painottui amk-opiskelijoihin, kun kasvuvauhti yamk-opiskelijoissa taantui selvästi. Nuorissa opiskelijoissa neljän peräkkäisen laskuvuoden ketju päättyi maltilliseen kasvuun. Suurin kasvu oli kuitenkin aikuisissa, noin 750 opiskelijaa. Kansalaisuustietoja ei ole vielä saatavilla tammikuussa 2020.

Kuva 8: Osuus ammattikorkeakoulujen uusista opiskelijoista taustamuuttujittain 2010-2019

Uusien opiskelijoiden vuosittaisen osuuden kehitys heijastelee varsin tarkasti opiskelijamäärien vastaavaa kehitystä. ISCED-aloissa suurin ero näiden välillä nähdään sote-alalla. Siinä opiskelijamäärien osuus saavutti huippunsa 2017 yltäen 30,3 prosenttiin ja laskien sen jälkeen. Uusissa opiskelijoissa huippu saavutettiin jo 2015, minkä jälkeen osuus on laskenut 1,3 prosenttiyksiköllä, mistä suurin osa vuonna 2019. Tämä viittaa tulevaan laskuun – ainakin tutkintojen osuudessa – myös tutkinnoissa. Tutkintotyypeissä nähtiin historiallinen ja yllättävä muutos, kun uusien yamk-opiskelijoiden osuus laski ensimmäistä kertaa tutkintotyyppiin historiassa. Tämä viittaa mahdollisesti siihen, että yamk-tutkintojen tasapainotila ollaan kohta löytämässä. Tai sitten kyseessä on jostain muusta syystä johtuva hengähdys pian uudestaan jatkuvalla nousutrendillä. Sukupuolia tarkastellessa huomio kiinnittyy naisten osuuden kasvuun jo kolmantena peräkkäisenä vuotena. Tämä on mielenkiintoista ottaen huomioon sote-alan samanaikaisen suhteellisen taantumana. Kolmas suuri muutos näkyy aikuisten osuudessa, jonka kasvu jatkui edellisvuodesta kiihtyen. Pian osuus uusista opiskelijoista yltää neljännekseen.

Kuva 9: Ammattikorkeakoulujen uusien opiskelijoiden osuuden kehitys taustamuuttujittain 2010-2019

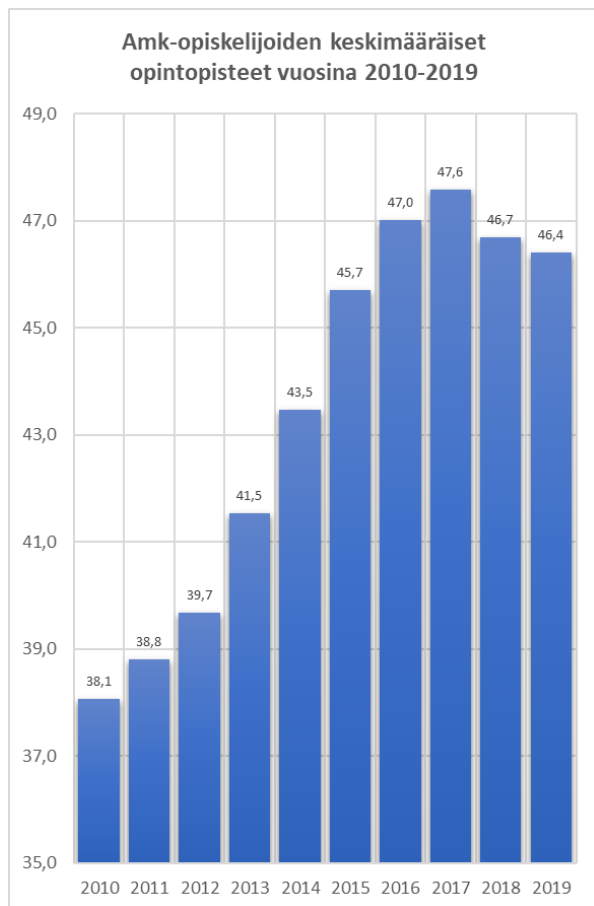
Kuvassa 9 näkyy, miten ISCED-aloilla tapahtui jyrkkä muutos vuonna 2013, kun kulttuurin osuus laski rajusti ja samaan aikaan soten osuus kasvoi kymmenellä prosentilla. Onkin mielenkiintoista huomata, miten kulttuurin uusien opiskelijoiden osuus on vuonna 2019 selvästi suurempi kuin vuonna 2013 soten osuuden taantuessa pitkän kasvun jälkeen tälle samalle vuoden 2013 suhteelliselle tasolle. Yamk-tutkinnoissa nousun kulmakerroin muuttui pienemmäksi vuonna 2018 ja vaihtui laskuun viime vuonna. Sukupuolten tilannetta tarkasteltaessa huomio kiinnittyy varsin tasaiseen kehitykseen 2010-2019. Väillä miesten osuus kasvoi yltäen huippuunsa vuonna 2016 ja kääntynyt selvään laskuun tämän jälkeen. Lasku on ollut neljän vuoden aikana peräti kuusi prosenttia. Nuorten osuus on uusissa opiskelijoissa alittanut jo kulttuurin opiskelijoiden tason ollen lähes 25 % vuosien 2010-2012 keskiarvon alapuolella. Samaan aikaan aikuisten osuus on lähes puolitoistakertaistunut.

4.4. Opintopisteet

Ammattikorkeakouluopiskelijoiden keskimääräiset opintopisteet (amk) taustamuuttujittain vuosina 2010-2019											Opintopisteluokkien konvertointi	
Taustamuuttuja	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Luokka	Op/lasku
Kulttuuri	40,5	40,9	42,0	44,6	46,3	46,4	46,8	47,4	46,6	46,3	0 op	0
Talous	38,4	38,6	39,1	41,4	44,1	47,0	47,9	47,4	46,4	45,3	1-14 op	7
Sote	41,1	42,3	43,0	44,5	46,7	48,9	51,2	51,3	50,5	50,6	15-29 op	22
Tekniikka	35,0	35,8	37,0	38,6	39,9	41,9	42,8	44,6	43,7	43,0	30-44 op	37
AMK	38,1	38,8	39,7	41,5	43,5	45,7	47,0	47,6	46,7	46,4	45-59 op	52
YAMK	13,9	14,0	14,0	14,9	15,0	15,7	16,5	16,9	17,4	18,0	60-74 op	67
Nainen	41,0	41,8	42,5	44,6	46,9	49,3	50,7	51,1	50,0	49,5	75-89 op	82
Mies	34,7	35,4	36,5	38,0	39,6	41,7	42,8	43,8	43,1	42,4	90-104 op	97
Nuori	42,3	42,6	43,6	45,8	47,2	50,3	51,5	51,8	50,9	49,8	105-119 op	112
Nuori aikuinen	33,2	34,3	35,1	36,9	39,1	40,9	42,6	43,6	43,2	43,6	Yli 120 op	125
Aikuinen	33,5	35,2	35,7	37,0	40,2	41,4	43,1	44,5	43,7	43,3		
Suomalainen	37,9	38,8	39,7	41,4	43,4	45,6	47,0	47,5	46,6			
Ulkomaalainen	40,2	39,3	39,7	43,6	44,9	47,2	47,1	48,8	47,5			
Yhteensä	38,1	38,8	39,7	41,5	43,5	45,7	47,0	47,6	46,7	46,4		

Lähde: Vipunen / amk / Opiskelijat ja tutkinnot / Analyysiraportti 3.1.2020 & 12.1.2010

Taulukko 5: Ammattikorkeakouluopiskelijoiden keskimääräiset opintopisteet (amk) taustamuuttujittain vuosina 2010-2019 ja Vipusen opintopisteluokkien konvertointi opintopisteiksi raportin laskelmissa

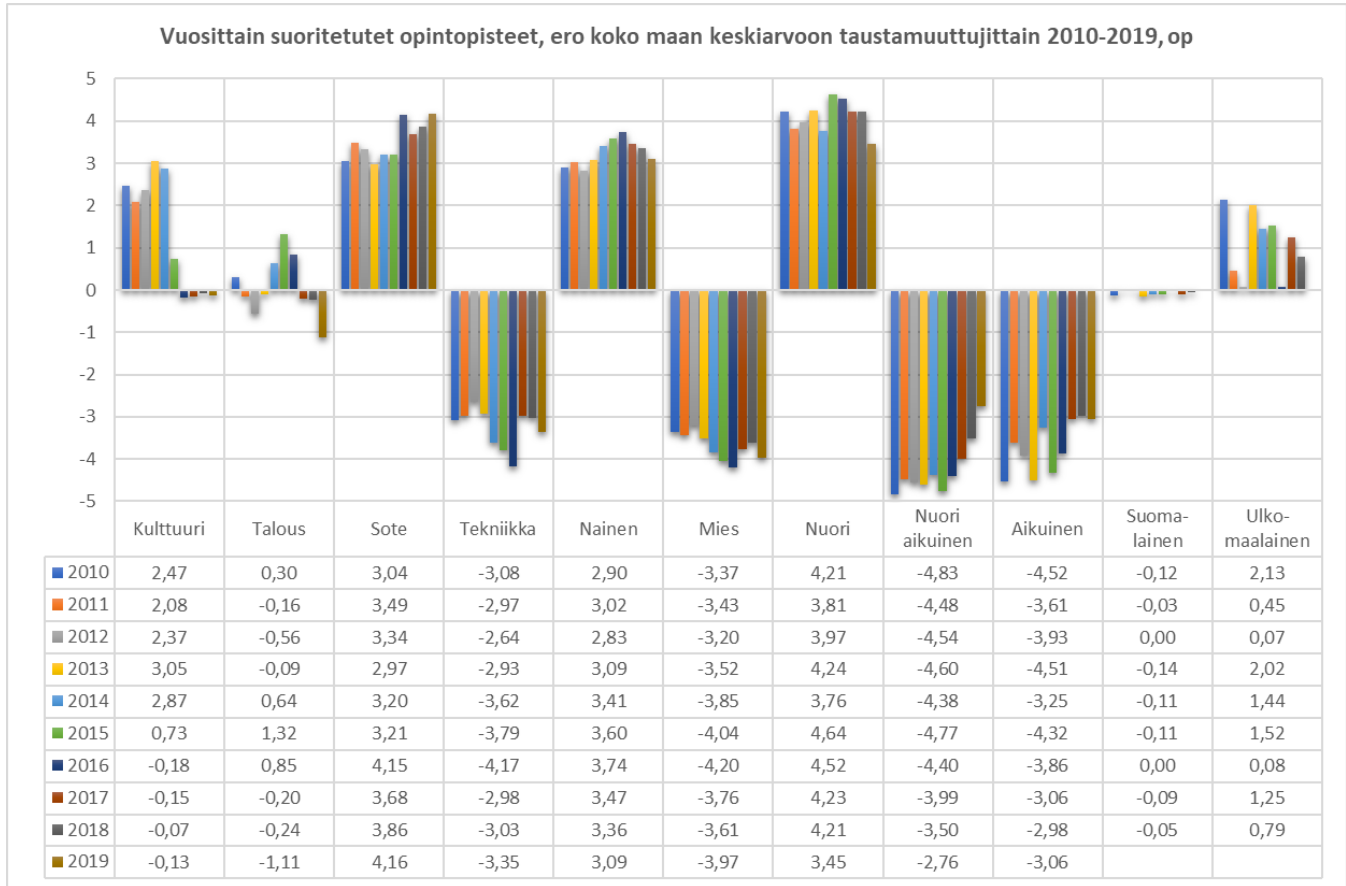

Kuva 10: Amk-opiskelijoiden keskimääräiset opintopisteet vuosina 2010-2019

Ammattikorkeakouluissa opiskelevien vuoden aikana suorittamat opintopisteet saadaan Vipusen opintopisteluokittaisesta datasta, mikä on konvertoitu laskelmiin Taulukon 5 kuvaamalla tavalla. Vuoden 2019 keskiarvoissa tilastot eivät olleet 12.1.2020 vielä valmiit, joten niissä on käytetty tilastollisia menetelmiä koko vuoden tuloksen saamiseksi. Taustamuuttujissa on yamk-tutkintoja lukuun ottamatta käsitelty vain amk-tutkintoa opiskelevia.

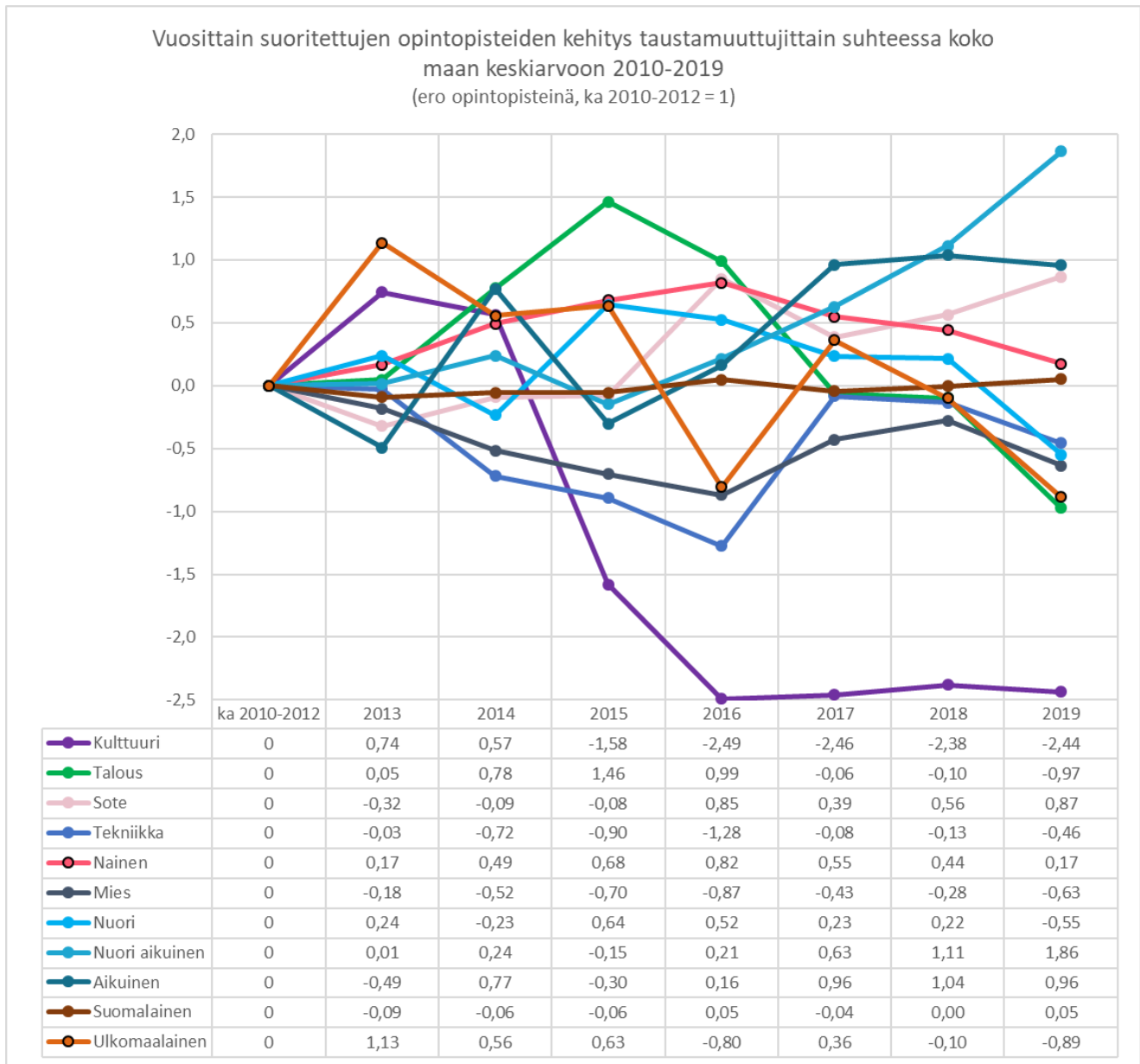
Vuosittaisten opintopisteiden määrä kasvoi erittäin nopeasti 2010-2017, minkä jälkeen määrä on hieman laskenut. Erityisen nopeata kasvu oli 2013-2015, mikä voi selittyä uuden rahoitusmallin vaikutuksella. Vuonna 2019 ollaan ennakkotiedon perusteella enää vain hieman vuoden 2015 keskiarvon yläpuolella. Positiivinen kehitys on siis ainakin hetkeksi keskeytynyt.

Kuva 11: Vuosittain suoritettut opintopisteet, ero koko maan keskiarvoon taustamuuttujittain 2010-2019, op

Kuvasta 11 voidaan huomata, että suurimmalla osalla raportissa tarkastelluista opiskelijaryhmistä on oma varsin selkeä ja vakiintunut opintopisteiden suoritusprofiili. ISCED-aloista sote-alan opiskelijat suorittavat selkeästi keskimääräistä enemmän opintopisteitä ja tämä ero on kasvanut vuosi vuodelta. Vastaavasti tekniikan tilastot näyttävät lähes soten peilikuvalla, eli siellä suoritetaan selkeästi keskimääräistä vähemmän opintopisteitä. Kulttuurissa on tapahtunut mielenkiintoinen muutos, kun positiivinen saldo on muuttunut 2015 lähtien lähes täsmälleen keskiarvoa seuraavaksi. Myös talouden ISCED-alan opiskelijoilla on ollut varsin paljon heittelyä keskiarvoon verratuissa opintopistemäärissä. Naisten ja miesten ero opintopisteiden suorittamisessa on suuri muistuttaen soten ja tekniikan vastaavaa eroa: naisen suorittavat keskimäärin seitsemän opintopistettä enemmän kuin miehet. Nuoret suorittavat ylivoimaisesti eniten opintopisteitä, mikä saattaa selittyä osaksi sillä, että he ovat yliedustettuina opintojen alkuvaiheessa olevista, jotka suorittavat muissa opintojen vaiheissa olevia enemmän opintopisteitä. Nuoret aikuiset ja aikuiset ovat kuitenkin viime vuosina ottaneet nuorten eroa varsin paljon kiinni. Ulkomaalaisten opiskelijat suorittavat suomalaisia enemmän opintopisteitä, mutta ero on varsin pieni, vain 0-2 opintopistettä vuodessa.

Kuva 12: Vuosittain suoritettujen opintopisteiden kehitys taustamuuttujittain suhteessa koko maan keskiarvoon 2010-2019

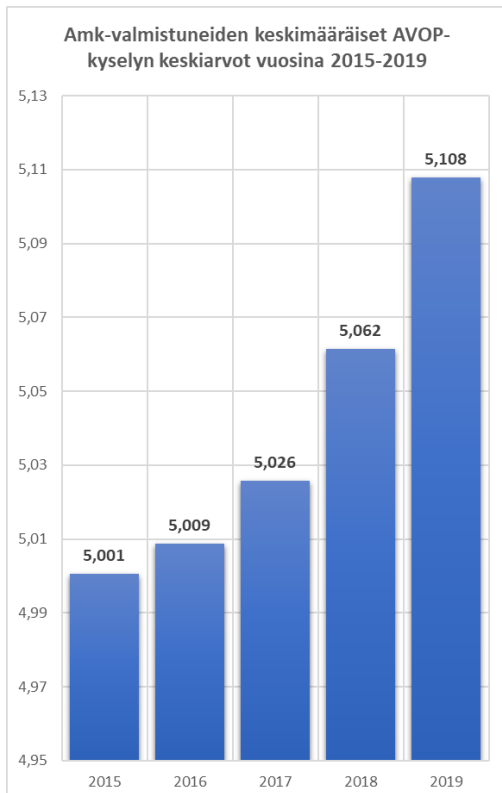
Kulttuurin opiskelijoiden suorittamien opintopisteiden romahdus näkyy hyvin kuvassa 12. Vuosittain suoritettujen opintopisteiden lukumäärä on pudonnut vuosien 2010-2012 keskiarvosta peräti 2,5:llä. Samaan aikaan muissa taustamuuttujaryhmissä vaihtelut ovat olleet selvästi pienempiä lukuun ottamatta nuoria aikuisia, joiden opintopistekeskiarvot ovat kasvaneet kaikista ryhmistä eniten, lähes kahdella opintopisteellä. Kulttuurin opiskelijoiden lisäksi myös ulkomaalaiset ja talouden ISCED-korin opiskelijoiden opintopistemäärät ovat laskeneet varsin selvästi, yhdellä opintopisteellä. Tekniikan opiskelijoiden trendi oli laskeva vuoteen 2016 asti, mutta tämän jälkeen tulokset ovat parantuneet. Nuorten aikuisten ohella sote-alan opiskelijat sekä aikuiset ovat kasvattaneet opintopistemääriään.

4.5. Opiskelijapalaute

Ammattikorkeakoulusta valmistuneiden AVOP-vastausten kaikkien kysymysten keskiarvot taustamuuttujittain vuosina 2015-2019					
Taustamuuttuja	2015	2016	2017	2018	2019
Kulttuuri	4,924	4,970	4,938	4,963	4,960
Talous	5,048	5,076	5,108	5,129	5,188
Sote	5,041	5,018	5,008	5,037	5,073
Tekniikka	4,932	4,940	4,988	5,052	5,111
AMK	5,001	5,009	5,026	5,062	5,108
YAMK		5,163	5,365	5,400	5,451
Nainen	5,009	5,001	5,012	5,038	5,082
Mies	4,998	5,034	5,048	5,102	5,149
Nuori	4,981	4,987	5,001	5,069	5,118
Nuori aikuinen	4,959	4,972	4,999	5,026	5,067
Aikuinen	5,148	5,149	5,145	5,134	5,192
Suomalainen	4,975	4,978	4,996	5,031	5,077
Ulkomaalainen*	5,272	5,316	5,273	5,330	5,376
Yhteensä (amk)	5,001	5,009	5,026	5,062	5,108

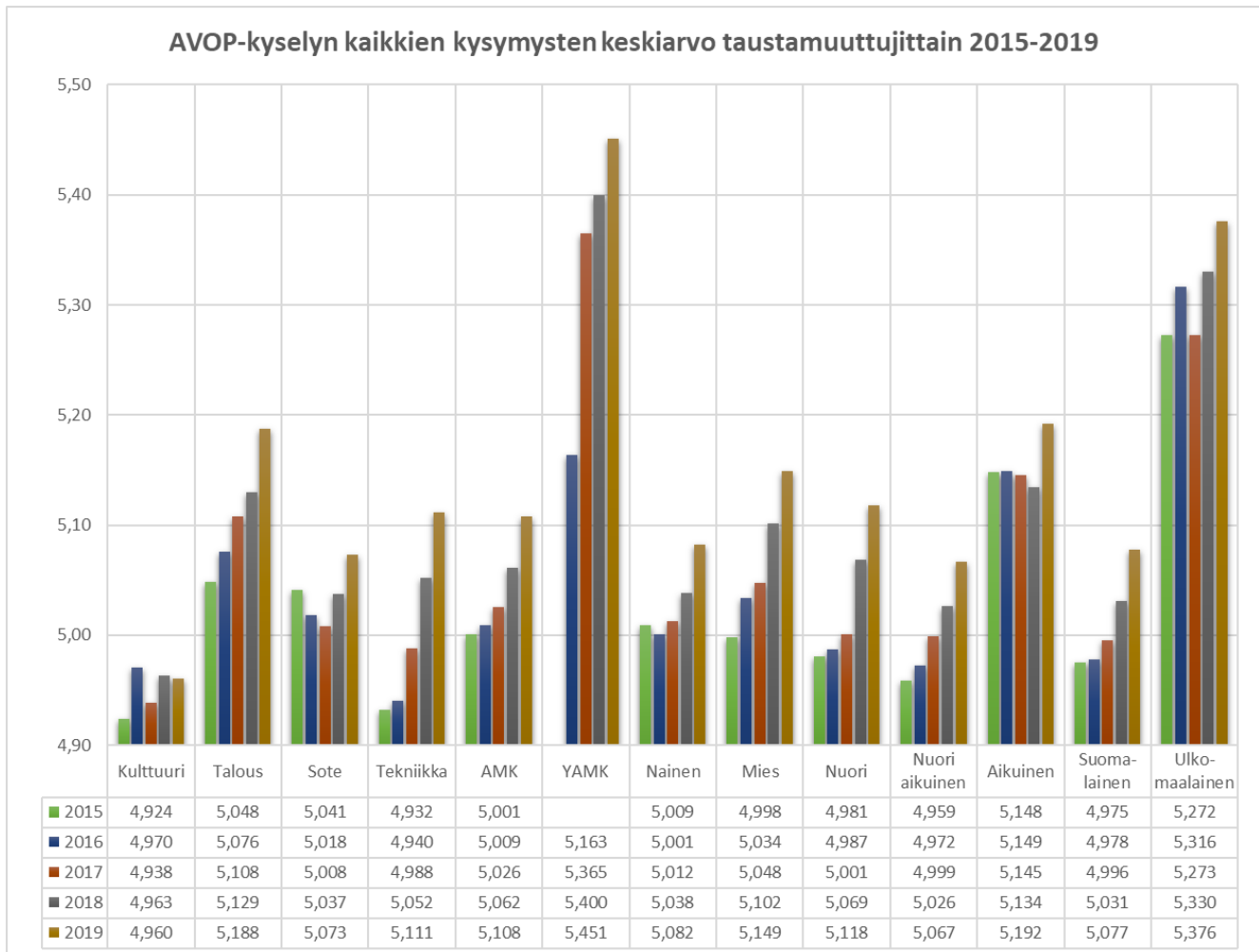
Lähde: Extra Vipunen / Opiskelijapalaute / AVOP 7.1.2010, *Ulkomaalaiset on laskettu niistä, joiden tutkinnon kieli merkitty englanniksi, todellisuudesta näistä valmistuneista noin 1/3 on suomalaisia

Taulukko 6: Ammattikorkeakoulusta valmistuneiden AVOP-vastausten kaikkien kysymysten keskiarvot taustamuuttujittain vuosina 2015-2019

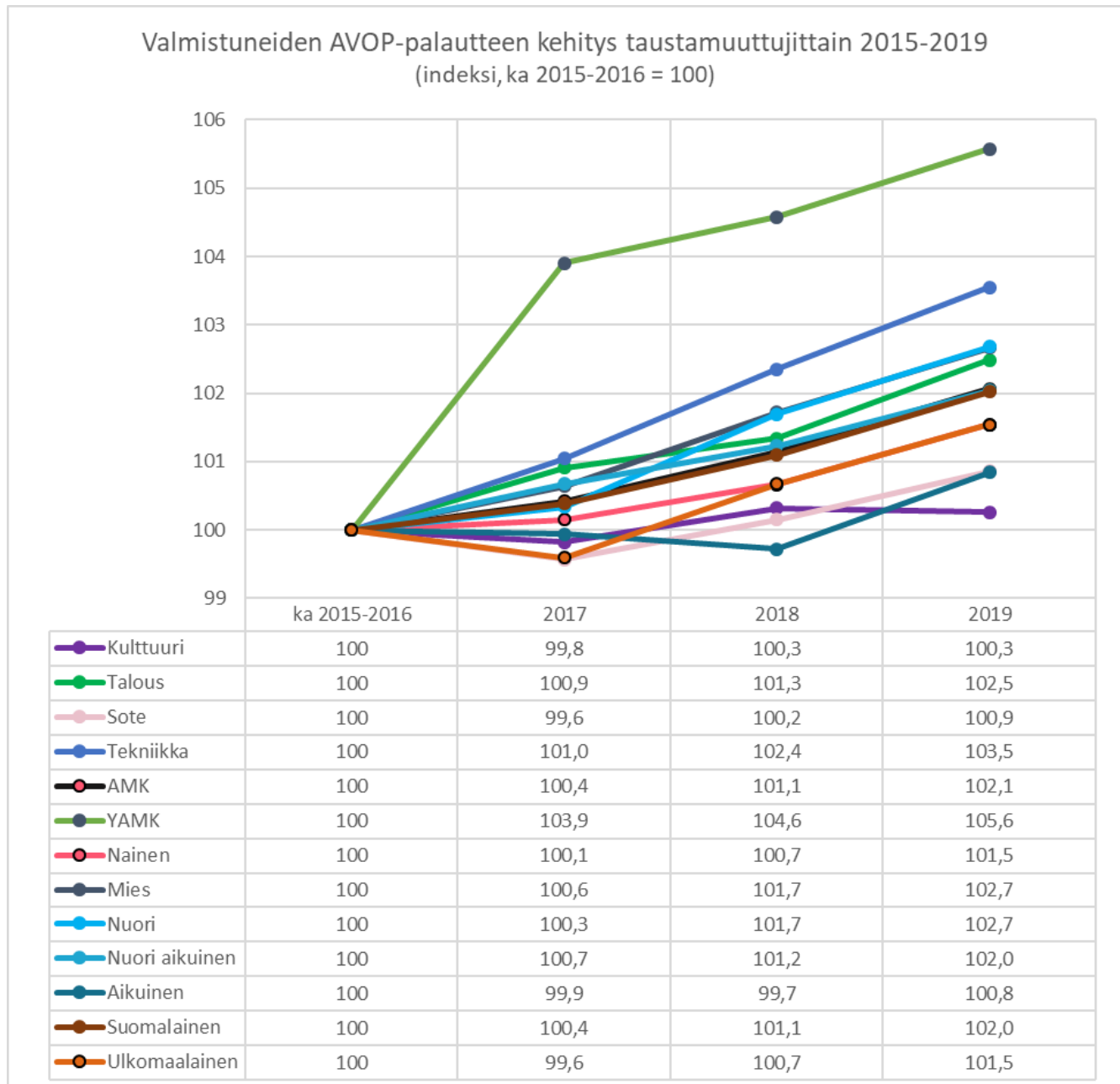
Taulukko 7: Amk-valmistuneiden keskimääräiset AVOP-kyselyn keskiarvot vuosina 2015-2019

Ammattikorkeakoulusta valmistuneilta kerättävä AVOP-opiskelijapalaute on vuodesta 2015 lähtien tuottanut erittäin laadukasta ja arvokasta tietoa lähes sadalla kysymyksellään. Sen kaikkien kysymysten keskiarvo on noussut jokaisena vuotena, myös 2019. Erityisen voimakasta nousu on ollut 2018 ja 2019. Opiskelijaryhmien välillä on suuria eroja sekä AVOP-keskiarvossa että sen kehityksessä, kuten taulukosta 6 ilmenee. ISCED-aloista parasta palautetta antavat talouden opiskelijat, heikointa kulttuurin. Yamk-valmistuneet antavat selkeästi parempaa palautetta kuin amk-tutkintoon valmistuneet. Miehet ovat vuodesta 2016 lähtien antaneet naisia parempaa palautetta opinnoistaan ja vuonna 2019 ero on jo varsin merkittävä. Aikuiset antavat selvästi nuoria ja nuoria aikuisia korkeampia arvioita ja ulkomaalaisten ero suomalaisiin on sekkin erittäin selkeä.

Kuva 13: AVOP-kyselyn kaikkien kysymysten keskiarvo taustamuuttujittain 2015-2019

Kuvasta 13 ilmenee selkeästi sekä eri opiskelijaryhmien keskiarvot että näiden väliset erot. ISCED-aloista kulttuurin keskiarvo on jämähtänyt hyvin lähelle 2015 tasoa talouden ja tekniikan alojen opiskelijoiden keskiarvon noustessa selkeästi. Myös soten palautteet ovat kehittyneet varsin heikosti ja tekniikan keskiarvo on ohittanut sen vuonna 2018. Talouden ISCED-korista valmistuneet antavat selkeästi parasta palautetta opinnoistaan. Yamk-tutkintoon valmistuneet ovat amk-tutkintoon valmistuneita tyytyväisempiä opintoihinsa. Heillä keskiarvo nousi jyrkästi vuonna 2017, mutta sen jälkeen kasvu on ollut maltillista. Sukupuolten välillä kehitys on mielenkiintoista. Naiset antoivat vielä 2015 miehiä parempaa palautetta, mutta tämän jälkeen miehet menivät ohi ja ero on vuonna 2019 varsin selkeä. Tämä trendi heijastelee soten ja tekniikan vastaavaa ISCED-aloissa. Iällä on merkitystä palautteessa, sillä aikuiset antavat selkeästi parasta palautetta. Mutta heidän antama palaute taantui 2015-2018 muiden ikäryhmien keskiarvon noustessa selkeästi. Ehkä mielenkiintoisin ero on suomalaisten ja ulkomaalaisten valmistuneiden välillä. Ero on ollut suuri vuodesta 2015 lähtien.

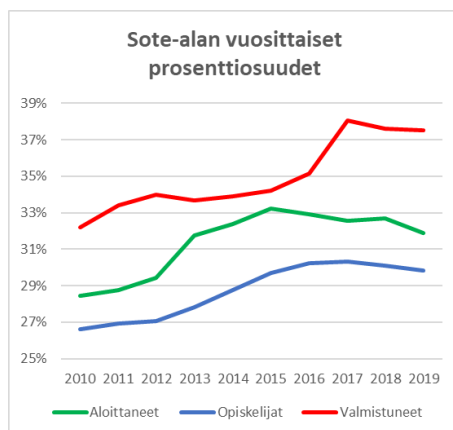
Kuva 14: Valmistuneiden AVOP-palautteen kehitys taustamuuttujittain 2015-2019

Kaikkien opiskelijaryhmien AVOP-palautteen kaikkien kysymysten keskiarvo on vuonna 2019 korkeammalla tasolla kuin vuosien 2015-2016 keskiarvo. Kulttuurin ja soten ISCED-aloilta valmistuneilla sekä aikuisilla ero on kuitenkin varsin pieni, alle prosentin nousu. Suurinta nousu on ollut yamk-tutkintoon valmistuneilla. Mutta heidän osaltaan tulosten tulkinnassa tulee muistaa, että vertailuluvussa on mukana vain yksi vuosi 2016, koska heiltä ei kerätty AVOP-opiskelijapalautetta vielä vuonna 2015. Seuraavaksi eniten ovat nousseet tekniikan opiskelijoiden, miesten sekä nuorten antamat opiskelijapalautteiden keskiarvot.

5. Yhteenveto

Tilastokatsauksessa on käyty läpi laajalta ammattikorkeakoulun tutkintoja koskevia tilastoja ja tunnistettu niistä trendejä. Esitetyt tilastot antavat vihiä tulevasta, sillä valmistuneiden määrässä tapahtuvia muutoksia voidaan luotettavasti ennakoida aloittaneiden ja opiskelijoiden lukumääriä seuraamalla. Tämä voidaan tehdä jokaisen taustamuuttujan osalta erikseen. Yhteenvetona raportista voidaan nostaa kolme huomionarvoista trendiä:

1. Sote-alan osuus on laskussa

Kuva 15: Sote-alan vuosittaiset prosenttiosuudet

Sote-alalla on tehty valmistumisennätyksiä ja sen osuus valmistuneista oli korkeimmillaan vuonna 2017. Tämä nousu on kuitenkin pohjustettu jo vuosina 2012-2014 aloittajamäärien suurella kasvulla, kuten kuvasta 15 näkyy. Tämä kasvu tasaantui kääntyen laskuun vuonna 2016. Tämän laskun seuraukset näkyivät ensin opiskelijoiden osuudessa ja vuodesta 2018 lähtien myös tutkintomäärissä. Aloittaneiden osuudesta päätellen lasku tulee jatkumaan myös lähitulevaisuudessa.

2. Ammattikorkeakoulut aikuistuvat

Ehkä dramaattisin muutos ammattikorkeakoulujen tutkinnoissa kymmenen viime vuoden ajalta on opiskelijoiden aikuistuminen. Aikuisten osuus aloittaneissa on vuosien 2010 ja 2019 välillä noussut 48:lla, opiskelijoissa 41:lla ja tutkinnoissa 26 prosentilla. Samaan aikaan nuorten osuus on vastaavasti laskenut. Aikuisten osuuden kasvu linkittyy osaksi sote-alan sekä yamk-koulutuksen painon pitkän aikaväliin kasvuun.

3. Kulttuuriala on negatiivisessa noidankehässä

Kulttuurialan lasku on ollut tiedossa ja sen syy näkyy tilastoista selvästi vuonna 2013 tehdyissä aloituspaikkaleikkauksissa. Koko aloittaneiden lasku tapahtui käytännössä yhden vuoden aikana. Tämä on odotetusti johtanut viiveellä opiskelija- sekä tutkinto-osuuksien kasvuun. Mutta tilastoista näkyy tulosten heikkeneminen myös laadullisissa, opintopistesuorituksia ja opiskelijapalautetta koskevissa mittareissa. Näissä kulttuurin opiskelijoiden tulosten kehitys on ollut heikointa kaikista vertailtavista opiskelijaryhmistä. Näyttää siltä, että leikkaukset ovat johtaneet jonkinlaiseen negatiiviseen noidankehään.